



Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 10 Sayı: 48 Volume: 10 Issue: 48

Şubat 2017 February 2017

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

**ALEKSANDR SOLJENİTSİN'İN "İVAN DENİSOVİÇ'İN BİR GÜNÜ" ADLI ESERİNDE ANLATIM
TEKNİKLERİ**
**THE NARRATIVE TECHNIQUES IN ALEKSANDR SOLZHENITSYN'S "ONE DAY IN THE LIFE OF IVAN
DENISOVICH"**

Selin TEKELİ*

Öz

Üçüncü dalga Rus göçmen edebiyatının temsilcilerinden ve 1970 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Sovyet Rus yazar Aleksandr İsayeviç Soljenitsın (1918- 2008) savaşlar, devrimler, sürgün, Sovyet kamp hayatını yaşamış biri olarak hapis, savaş ve sürgün deneyimlerini eserlerinde ön planda tutar, hayatındaki bu kesitleri, olaylar ve karakterleri abartıdan uzak şekilde gerçekçi bir gözle aktarır. Soljenitsın'ın "İvan Denisoviç'in Bir Günü" adlı eseri 1950'lerde bir Sovyet çalışma kampında geçmekte ve mahkûm İvan Denisoviç Şuhov'un bir gününü anlatmaktadır. Bu eser ilk kez 1962 yılında "Novı Mir" (Новый мир) adlı Sovyet edebiyat dergisinde yayınlanır. Eserde Sovyetlerde bulunan kamplar, çalışma kampından çok hapis hayatı yaşayan, zor şartlar altında da olsa ayakta kalmaya çabalayan ve tüm kötülöklere karşı kendi benliğini, kişiliğini korumaya çalışan insanlar idealize edilmektedir.

Modern ve postmodern anlatı türlerine bakıldığında eserde birçok anlatım tekniğinin kullanılması anlatımda çeşitliliği ve işlevselliği sağlaması açısından önemlidir. Bizim de çalışmamızın amacı "İvan Denisoviç'in Bir Günü" adlı eserde kullanılan belli başlı anlatım tekniklerini örnekleriyle birlikte incelemektir. Eserde anlatım teknikleri göze çarpmaktadır, yazar diyalog, tasvir, leitmotif, mektup gibi bir çok anlatım tekniğini eserinde kullanır.

Anahtar Kelimeler: Aleksandr Soljenitsın, İvan Denisoviç'in Bir Günü, Anlatı Sanatı, Anlatım Teknikleri.

Abstract

Aleksandr Isayevich Solzhenitsyn (1918-2008) is one of the authors of the third wave of Russian emigration literature, he is a Soviet Russian novelist, who was awarded the 1970 Nobel Prize in Literature. Because he served in several different work camps and was sent to exile, he writes realistically about wars, revolutions, exile, Soviet prison camp system. Solzhenitsyn's own experiences during his imprisonment at the working camp became the basis of his books. The book of "One Day in the Life of Ivan Denisovich" is set in a Soviet working camp in the 1950s and describes a single day of Ivan Denisovich Shukhov, who was sentenced to working camp. It was first published in 1962 in the Soviet literary magazine "Novy Mir". This book is based on Soviet camps, working at brutal camp lives. In this book is idealized the people, who were trying to survive and protect their own personality.

In modern and postmodern narration types narrative techniques provide the richness and functionality of expression. In this study we aim to analyze the narrative techniques with examples the book of "One Day in the Life of Ivan Denisovich." Solzhenitsyn uses in his book narrative techniques such as dialog, description, leitmotif, letter etc.

Keywords: Aleksandr Solzhenitsyn, One Day in the Life of Ivan Denisovich, Narrative Art, Narrative Techniques.

Giriş

Yazarlar içinde buldukları toplumsal, sosyal ve siyasi olaylar sonucunda o dönemin karakteristik özelliğini ortaya koyan eserler ve kişiler yaratılmaktadırlar. Rusya tarihinde 20. yüzyılda yaşanan devrimler ve savaşlar büyük kayıpların verildiği zor bir dönemdir. Dolayısıyla bu dönemde savaş ve devrim konularıyla kaleme alınan eserlerin çokluğu göze çarpmakta, devrimleri ve savaşları yaşayan yazarların eserlerinde savaş, sürgün gibi temalar gerçekçi bir şekilde yansıtılmaktadır. Sovyet dönemindeki sistem yüzünden bir çok insan suçlu olsun ya da olmasın gerekçe gösterilmeden cezalandırılmış, mahkûm edilmiş, sürgüne ya da çalışma kamplarına gönderilmişlerdir. Yaşanan zulüm ve baskıları, acımasızlıkları, çalışma kampını, hapisane hayatını ve sürgünü kaleme alan yazarlardan birisi de Üçüncü dalga Rus göçmen edebiyatının temsilcilerinden ve 1970 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Sovyet Rus yazar Soljenitsın (1918-2008)'dir.

"20. yüzyıl- Rus yirminci yüzyıl- Nietzsche'den kalan tüm politik, ahlaki, dini, kültürel fikirlerin çöküşüne tanıklık ediyordu. Kendi hayatı, sanatı ve kişiliğiyle Soljenitsın, Gulag çalışma kamplarının görgü tanığı ve bunu kaleme alan, totaliter rejimle mücadele eden, analitik ve post-komünizmin çökmesini yorumlayan İkinci Dünya Savaşına katılmış bir kişidir. O bizzat dünya tarihi entropisinin akışına karşı duruyordu." (Saraskina, 2009: 279)

Yazar savaş ve devrimleri yaşamış, kamp ve sürgün hayatını görmüş biri olarak gerçek hayat hikayesinden yola çıkarak eserlerinde savaş, sürgün, hapisane ve kamp deneyimlerini ön planda tutar, olaylar ve karakterleri abartıdan uzak, gerçekçi bir gözle ve cesur bir dille aktarır:

* Arş. Gör., Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü, stekeli@erciyes.edu.tr

“Okurlara yakıcı bir dürüstlikle Sovyet yaşamını anlatan büyük bir yeteneği bu, bunu da başkalarının anlattıklarından değil, korkusuz bir tanık olarak, Stalin’in toplama kampında yaşadığı eski mahkûmiyetin trajik deneyimlerinden yola çıkarak yazıyordu.” (Volkov, 2010: 234)

İşte bu kadar gerçekçi ve cesur bir tutumla yazan yazarın cesaretini Rus yazar ve yergici Vladimir Voynoviç (1932-) de şöyle açıklar:

“Dikkat çekici bir şekilde, cesur bir tutumla yazıyor, bağımsız yargılar veriyor, liderlerin karşısında boyun eğmiyor ve tehlikeden kaçınmıyor, her zaman kendini feda etmeye hazır.” (Volkov, 2010: 234-235)

Soljenitsın, eserlerinde genel olarak Sovyet yaşantısını gözler önüne serse de eserleri herkese hitap eder.

“Üçüncü dalga göçmen yazarlarının okurları sadece Ruslar değildir. Çünkü onların anlatacakları şeyler herkesi ilgilendirmektedir, bu merak içinde beklenen Sovyet yaşantısına ait her şeydir.” (Üçgül, 2006: 82)

Soljenitsın, sistem ve toplum arasındaki mücadelesini, sisteme karşı düşüncelerini açıkça ortaya koyar. Rus yazar Vladimir Mekanin (1937-) Soljenitsın’ın sistemle olan mücadelesine şöyle değinir:

“O, kötü kadere sahip bir zek¹ ve büyük yazardı. Bana öyle geliyor ki, o büyük bir yazarın payına düşen role kendini fazla kaptırdı, ona ayak uydurmaya çalıştı. Henüz kamp yıllarında omzuna binen sistemle olan mücadeleye başladı. Mücadelesi isterik değil, metodik bir mücadeleydi. Bunun için hazırlıklar ve çalışmalara başlıyor, işini ağır ama umutlu bir şekilde yapıyordu... Soljenitsın’ın önünde karışık ve zor bir yol vardı. O halkın sesini duyurmak istiyordu; fakat halk da farklı ve karışık: hayat da halk da değişiyordu. Böyle bir insanın –yani Soljenitsın gibi- karmaşıklığı da kendine göre güzeldi.” (Saraskina, 2009: 915)

Sovyetlerde bulunan Gulag çalışma kamplarının, Stalin döneminin baskı politikalarının insanlara yansımalarının, çalışma kampından çok hapis hayatı yaşayan, zor şartlar altında da olsa ayakta kalmaya çabalayan ve tüm kötülüklerle karşı kendi benliğini, insanlığını korumaya çalışan insanların idealize edildiği Soljenitsın’ın “İvan Denisoviç’in Bir Günü” (Один день Ивана Денисовича- Odin den’ İvana Denisoviça-1962) adlı eseri bu anlamda büyük önem taşır.

Yazarın kişisel deneyimlerine dayalı olan bu kitabında aktarılan olayların büyük yankılar uyandırması ilk kez Stalin baskısını insanların açıkça görmüş, yaşamış olmalarından kaynaklanmış ve bu durum yazarın dünya çapında üne sahip olmasını sağlamıştır.

“Stalin dönemiyle ilgili, Soljenitsın’ın ifadesiyle, bu “çok sesli” ve simgesel eserlerin orada yayımlanması eli yaşına girmiş olan Soljenitsın’ı, birden bire Nobel Ödülü adayı haline getirdi.” (Volkov, 2010: 234)

1930-1956 yılları Sovyet çalışma kamplarındaki mahkûmların hayatlarına değinenlerden biri de Rus Sovyet yazar ve şair Varlam Şalamov (1907-1982)dur. İki gece hiç uyumadan Soljenitsın’ın bu eserini okuyup bitiren ve kendi geçmişini hatırlayan yazar, 1962 yılının Kasım’ında Soljenitsın’e yazdığı mektubunda (Письмо к А.И.Солженицыну- Pis’mo A.İ. Soljenitsını) “İvan Denisoviç’in Bir Günü”nün sanatsal değerine dikkat çekerek eserde tasvir edilen kampın tümüyle gerçeği yansıtmadığını, onun “sıradan” bir kamp olduğunu ifade eder, çünkü bizzat kendisi 1930’lu yıllarda bu Kolıma kamplarında yaşarken böyle korkunçluklar yaşamamıştır. (Spivakovski, 2012: 7)

Eser ilk yayınlandığı zaman büyük bir yankı uyandırır. Eserin ilk adı tutuklunun harf ve rakamının ifade edildiği kamp numarası olan “Ş-854” (Ш-854) tür. Rus Sovyet yazar ve şair A. Tvardovski (1910- 1971) eserin adı ve türü konusunda değişiklik yapar ve daha sonraki basımlarında bu değişiklikler gerçekleşir.

“Tvardovski Ş-854’ü basıma hazırlarken onun adını “İvan Denisoviç’in Bir Günü” olarak değiştirmeyi teklif etti ve yazarın tam tersine bu eserin türünü povest olarak belirledi. 1973 yılında Soljenitsın yurtdışı basımını hazırlarken metnin başlangıçtaki yazar varyantını ve eserin türünü hikaye (rasskaz) olarak yeniden düzeltti, fakat yeni ismi daha başarılı olarak kabul edildi.” (Spivakovski, 2012: 6)

Zorunlu çalışmanın anlatıldığı eser 1950’lerde Kazakistan’ın Ekibastuz şehrinde bir Sovyet çalışma kampında geçmektedir. Eserin kahramanı İvan Denisoviç Şuhov adında bir mahkûmdur. Şuhov’un sabahın zifiri karanlığından akşamın geç saatlerine kadar süren bir gününü anlatmaktadır. Yazar, o dönemin gerçeklerini eserdeki başkahraman Şuhov üzerinden ayrıntılı bir şekilde okuyucunun gözleri önüne serer ve olaylar onun etrafında cereyan eder.

“Şuhov, sıradan Rus insanının toplumsallaştırılmış karakteridir: yaşama direnci olan, inatçı, becerikli, kurnaz ve iyi biridir.” (Spivakovski, 2012: 20)

¹ Зек: (zek) Sovyetler Birliğinde kamp ve hapisanelerdeki esir ve mahkûmlara verilen addır, bir çok yazar ve şairin Gulag çalışma kamplarındaki kendi deneyimleri sonucunda eserlerinde yer vermesiyle bu kelime Rus edebiyatına girmiştir. 1920 ve 1950’li yıllar arasında kullanılmıştır. Çağdaş Rus dilinde ise заключённый (zaklyuçönniy) olarak karşılık bulmuştur.

Şuhov 1941 yılında 2. Dünya Savaşı esnasında Almanlar tarafından esir alınır, ancak düşmanların elinden kaçmayı başarır. Daha sonra Alman ajanı olabileceğini düşündükleri için tekrar tutuklanır ve çalışma kampına gönderilir. İşte buradaki insanların suçları bir gerekçeye dayalı değildir ve çeşitli işkencelerle olmayan suçları zorla kabul ettirilmeye çalışılır.

“Şuhov kamptaki diğer arkadaşları gibi hiçbir suç işlememiştir. Sorgu yargıçlarının dayanılmaz dayak ve işkenceleri onun kendisini “vatan haini” olarak ilan etmeye zorlamıştır.” (Spivakovski, 2012: 21)

Bu kampta “yurda ihanet”² suçuyla Şuhov on yıllık mahkûmiyete çarptırılır.

“Hakkında «yurda ihanet» suçundan dolayı soruşturma açılmış, bu suçlamayı destekleyecek biçimde ifade vermişti. Evet, yurduna ihanet etmek için tutsak düşmüştü Şuhov, Alman casusu olarak görevini tamamladığı gün de tutsaklıktan geri dönmüştü. Ama bu görevin cinsini ne kendisi biliyordu, ne de sorgu yargıcı. Soruşturma süresince buna, «casusluk görevi» deyip, geçiştirmişlerdi. Şuhov iki şıktan birini seçecekti; ya ifadenin altını imzalamayacak, bu yüzden de tahtalı köyü boylayacak; ya da imzayı basacak ve bir süre daha postu koruyacaktı. Doğal olarak imzayı attı.” (Soljenitsın, 1973: 75)

Eserde birçok probleme değinilir: kamp düzeni, Tanrı'ya inanç, Rusya tarihi, gerçek kamp insanların kaderleri, insanlık dışı koşullarda yaşama problemi, milli karşılıklı ilişkiler, “temiz” sanat, zulümler, (Soljenitsın'a göre toplumun iki katmanı olan) köylü ve soylu arasındaki “kültürel çatışma”ve daha bi çoğu... (Spivakovski, 2012: 8)

Eserde özellikle mevcut Sovyet yönetimine ve anlayışına eleştiriler vardır, insanların bu hayatta hiçbir şeye hakları yoktur, kamp şartları çok ağırdır, acımasızlıklar, zorluklar ile hayatlarını devam ettiren bu mahkûmların kötü yaşam ve çalışma şartları, işe olan yaklaşımları gözler önüne serilir.

“Şuhov'un işe olan tavrı yeni bir tema daha ortaya çıkarır. Şuhov dülgerdir ve mesleğini sever. Şuhov'un işe dalması çevresindeki bu durumdan kurtulması için ona zaman sağlar, zaman işle akıp geçer ve çektikleri acıları, rahatsızlıkları iş yaparak unuturlar.” (Erikson, 2010: 531)

Kampta tüm hükümlüler sırtında ve şapkasında dikili olan numarayla adlandırılmaktadırlar, Şuhov'un kamp numarası da Ş-854'tür.

“Sol dizinin üzerindeki kirlenmiş eski bir bez parçasına soluk kırmızıyla Ş-854 diye yazılmıştı. Sonra ceketini geçirdi sırtına; biri göğsünde, biri sırtında olmak üzere aynı numara buna da yazılmıştı. Döşemedeki keçe çizmelerden kendisinininkileri seçip giydi, şapkasını başına koydu. (Aynı numara bunun önünde de vardı.) Ondan sonra muhafızın peşine düştü.” (Soljenitsın, 1973: 11)

Çok ağır koşullarda çalışan, az yiyeceklerle çok iş yapan ve Stalin yönetimindeki rejimden hayatları mahvolan bu insanlar adlarıyla değil de işte bu şekilde numaralarıyla çağrılırlar. Aslında bunun yapılmasındaki amaç bu mahkûmların kişiliklerini, değerlerini, kendi benliklerini kaybetmelerini sağlamak, onları insanlıktan çıkarmaktır ve bunda başarılı da olunmuştur; mahkûmlar birbirinden uzaklaşmış, dostluk, güven, maneviyata dahil konularda birbirlerine yabancılaşmışlardır.

“Ama Ruslar hangi elleriyle haç çıkaracaklarını unutmışlardı.” (Soljenitsın, 1973: 18)

İnsan hayatının hiçe sayıldığı insanî yaşamdan uzak bu kamplarda yemeklerin de adı sadece “yemek” sözcüğünden ibarettir. Öğlen ve akşam yemeklerinde sürekli aynı yemekler yenmektedir. Özellikle lapa her gün menüdedir. Genelde çorba içerler, çorba da hep aynı çeşit olur, yemekleri de tatsız tuzsuzdur.

“Çorbanın türü her gün değişmezdi. Bu daha çok kış için alman sebzelerin çeşidine bağlıydı. Geçen yıl bol bol havuç tuzlamışlardı, bu yüzden de eylülünden hazirana kadar durmadan havuç çorbasına kaşık sallamışlardı. Bu yıl sıra kara lahanadaydı. Kamp sürgünüünün en çok doyduğu ay hazirandır, çünkü eldeki bütün sebze bitince yarmaya dayanırlardı. Ama en kötü ay da temmuzdu, kazana ısırğan otu basarlardı.” (Soljenitsın, 1973: 20)

“İvan Denisoviç'in Bir Günü” Adlı Eserde Kullanılan Anlatım Teknikleri

Bir eser yazılırken yazarın en dikkat ettiği unsurlardan biri de anlatım teknikleri hususudur, çünkü edebi bir eserde anlatılan şeyden çok anlatılanın nasıl anlatıldığı yani üslubu önem taşır. Bu noktada Mehmet Tekin'in şu tespitini belirtmek faydalı olacaktır:

“Bugünün romanı, dünün romanına kıyasla daha karmaşık (komplike) bir yapı arz etmektedir. Romanın böyle bir yapıya bürünmesinde anlatım tekniklerinin önemli payı vardır. Çünkü günümüz romanında anlatım teknikleri, biçime ve anlatıma destek verecek şekilde bağımsız veya iç içe kullanılmaktadır.” (Tekin, 2012: 203)

Eserde anlatım tekniklerinin ustaca kullanılması eserin kendi özelliğini koruyabilmektedir.

“Bir romanda estetik dokuyu meydana getiren, romanı roman yapan yanı, anlatım tekniklerinde aramak gerekir. Romanda kullanılan anlatım tekniklerini çekip çıkarmak mümkün olsaydı, roman anında bir tarih, bir psikoloji veya sosyoloji kitabına dönüşebilir.” (Tekin, 2012: 203)

² Bu suç 58-1a maddesinde yer alır. “Yurda İhanet” (İzmena Rodine) suçudur. Bunun içerisinde casusluk, savaş ya da devlet sırlarını ifşa etme, düşman tarafına geçme, yurt dışına kaçma, yurt dışından Sovyetler birliğine geri dönmeyi reddetme, yabancı ülkeye yardım etme gibi suçlar yer alır. Cezası ise mal varlığına el koyarak öldürme ya da hafifletici şartlarda mal varlığına el koyarak 10 yıllık özgürlüğü alınarak mahkûmiyete çarptırılmadır.

Eserin sanat değeri taşıması ve estetik bir yapıya sahip olması yazarın anlatım tekniklerinden faydalanması ile mümkün olmaktadır, bu sayede eser okuyucuyu daha çabuk içine çeker, yazarın anlatmak istediklerini okuyucuya iletebilmesi anlatım teknikleri sayesinde daha da kolaylaşır. Anlatım teknikleri kullanılan bir eserde okuyucu her sayfayı merakla okur ve olayın içinde gibi hisseder kendini.

Modern ve postmodern anlatı türlerinde eserde birçok anlatım tekniğinin kullanılması anlatımda çeşitliliği ve dinamizmi artırır. *İvan Denisoviç'in Bir Günü*" adlı eserde de zorluk, acı, zulüm, yardımlaşma, özlem vb. gibi konularda anlatım tekniklerine başvurulması okuyucunun dikkatini çeker.

Eserde anlatı türlerinde kullanılan başlıca anlatım teknikleri şunlardır: anlatma, gösterme, anlatma-gösterme, diyalog, tasvir, leitmotif, geriye dönüş, mektup vb. Biz de çalışmamızda eserde en çok başvurulan anlatım tekniklerini örneklerle ortaya koymaya çalışacağız.

Anlatılacak tema kadar anlatıcı da anlatı sanatında olmazsa olmazdır. Anlatıcının en önemli görevi eser ve okuyucu arasındaki bağı sağlayabilmektir. *Hikayenin anlatıya dönüşmesinde asıl rolü oynayan anlatıcının tipini belirlemek yazarın ilk görevidir. Anlatıcı, bir anlatıda okuyucuya konuyu ve olayları aktaran kişidir.* (Aytaç, 1999: 68) Olaylar okuyucuya aktarılırken çeşitli metotlar kullanılır ve böylece okuyucu ve anlatıcı arasında bağ kurulur.

Anlatım konumu anlatı sisteminde önemli bir yere sahiptir. 3. tekil yani "O anlatıcı" ile aktarılanlar; Tanrısal (hakim- olimpik- ilahi), nesnel (yansız) veya öznel (kişisel) anlatıcı tarafından aktarılabilir. Yazar eserin kahramanı İvan Denisoviç Şuhov'un bir günde başından geçenleri biz okurlara kendi ağzından aktarmış, o kahramanın duygu ve düşüncelerini dışa vurmuştur. Anlatıcı yazar- anlatıcı dediğimiz üçüncü tekil kişidir, yani O anlatıcı kullanılmıştır. *Anlatım üçüncü kişi tarafından aktarılır, ama Şuhov'un gözüyle dünya görülür.* (Erikson, 2010: 540)

Eser çoğunlukla Tanrısal bakış açısı biçiminde kaleme alınmıştır. "Anlatıcı eserin veya metnin kainatı içinde her şeye hakimdir. O bir sırrı sessizce ifşa eder gibi itibari aleme has görünüşleri fısıldar. Böylece itibari alem, bazı işaretler aracılığıyla görünür hale gelir. Hakim bakış açısıyla yazılan roman bu tekniğin yazara sağladığı imkan ve ayrıcalıkların fazlasıyla kullanıldığı bir örnek durumundadır. (Aktaş, 1991: 99) Bu eserde egemen olan bu bakış açısını birçok örnekte görmek mümkündür:

"Şuhov kalk işaretinden sonra uyumaz, hemen kalkardı. İşbaşı yapılarına kadar geçecek zaman devletin olmadığı için herkes istediği gibi kullanırdı. Kamp yaşantısına uyanlar bunu değerlendirmesini bilirlerdi. Kimisi bir arkadaşının elliği için eski astarlardan kılıf diker, kimisi de kesesi kabarık hükümlüler ranzadan inerken yere çıplak ayakla basmasınlar diye kuru keçe çizmelerini ayaklarına kadar götürürlerdi. Ambarlarda ücret karşılığı yerleri temizleyen, şunu bunu taşıyan hükümlüler bile vardı. Yemekhaneye gidip yemek çanaklarını bulaşık yıkama yerine götürenlere ise fazladan yemek verirlerdi. (Soljenitsın, 1973: 6)

Tanrısal bakış açısı ve içe bakış yönteminin birlikte kullanılması kahramanın iç dünyasında geçen duygu ve düşüncelerin anlaşılmasını sağlar.

"Şuhov ekmeğini yiyip bitirmiş, yalnız kenarını (içi oyuk bir kabuk) bırakmıştı. Çünkü insan lapayı çanaktan ekmele sıyrıldığı kadar kaşıkla filân iyi sıyırılmazdı. Kabuğu tekrar beze saran Şuhov bunu ceketinin iç cebine soktu, önünü düğmeleyip hazırlandı. Çalışmaya gidebilirdi artık. Fakat biraz daha ağırdan alsalar daha iyi olmaz mıydı?" (Soljenitsın, 1973: 57)

Ancak "anlatım konumu da anlatım biçimi gibi eser boyunca aynı kalmayıp birden ötekine geçişler gösterebilmektedir" (Aytaç, 1999: 69) O yüzden bu eserde de yazar genelde Tanrısal anlatıcı konumu ile bizlere olayı aktarsa da bazı yerlerde de öznel yani kendi düşüncelerine de yer vermiş olayları kendi bakış açısını da kullanarak yorumlarda bulunmuştur. **Koyu renkle** yazılan ifadelerde öznel bakış açısı yer alır:

"Söylenenler doğrudu, son zamanlarda böyle şeyler oluyordu. Gammazlığıyla tanınan iki kişiyi sabaha doğru yataklarında kesmişlerdi. **Sonra, belki yattığı yeri karıştırdıklarından**, suçsuz bir genç de boğazı kesilmiş olarak bulundu. Gammazlardan birisi ise korkusundan kamp sorumlularına sığındı, adamı kurtarmak için taştan yapılmış hapisaneye kapatmak zorunda kaldılar. **Tuhaf bir şeydi bu!** Genel kamplarda böyle şeyler görülmezdi, eskiden burada da yoktu." (Soljenitsın, 1973: 78)

İngiliz yazar E.M. Forster'a (1879-1970) göre "bakış açısındaki değişiklikler, romanda algı sınırlarının ve dolayısıyla bilgi alanlarının genişlediğinin ve daraldığının bir belirtisidir; algı sınırlarını değiştirme gücü ile bilgi alanlarının genişlediğinin ve daraldığının belirtisidir." (Forster, 2001: 122) O romandaki bakış açısının değişmesi gerektiğini savunur, önemli olan bakış açısındaki tutarlılık değildir, önemli olan yazarın okuyucuyu avucunun içine alarak yazdıklarını ona benimsetebilmesidir.

Sanat ve edebiyatta anlatım biçimi önemlidir. Anlatım biçimi anlatılan şeyin aracı konumundadır. Anlatıma çeşitlilik ve derinlik kazandırır. Anlatıcı ön planda ise anlatıcı anlatır ve anlatıcı söylenmesi gereken her şeyi söyler. "Anlatma yönteminde, anlatıcının mutlak egemenliği vardır ve anlatım sorunu, onun tasarrufuyla çözülür. Bu yöntemin ağırlıklı olarak kullanıldığı metinlerde, okuyucuyu eserin dünyasına sokmak kolay değildir." (Tekin, 2012: 209) Aşağıda alıntılanan pasajlar, anlatma tekniğine birkaç örnek teşkil etmektedir:

"Şuhov'a hak ettiği bir ceza verseler gene sesi çıkmayacaktı. Ama her zaman en başta kalkan birine yapılacak şey miydi bu?... (Sol dizinin üzerindeki kirlenmiş eski bir bez parçasına soluk kırmızıyla S-854 diye yazılmıştı) Sonra ceketini geçirdi sırtına; biri göğsünde, biri sırtında olmak üzere aynı numara buna da yazılmıştı. Döşemedeki keçe çizmelerden kendisinininkileri seçip giydi, şapkasını başına koydu. (Aynı numara bunun önünde de vardı.) Ondan sonra muhafızın peşine düştü." (Soljenitsın, 1973: 11)

Yine yemekhanedeki durumları ve nasıl yemek yedikleri anlatma tekniği ile aktarılmıştır:

"Masalarda oturanlar üşüdükleri için şapkalarını bile çıkarmamışlardı. Kara lahana yaprakları arasından dağılmış balık parçalarını yakalayarak ağır ağır ağızlarına atıyorlar, kılçıkları masanın üstüne tükürüyorlardı. Kılçıklar masada epeyce yığılınca yeni bir iş kolundan önce birisi yığını yere süpürüyor, ondan sonra da herkes üstüne basıp geçiyordu. Oysa doğrudan doğruya yere tükürmek bir nezaketsizlik sayılmaktaydı." (Soljenitsın, 1973: 18)

"Gösterme tekniğinde, gösterme, bir olayı ya da durumu, belli bir zaman ve yer içinde, daha çok kişiler arası konuşma, eylem biçiminde okuyucuya sunmaktır. Bu yöntemde okuyucu kendini iyice olayların içinde hisseder; çünkü olaylara sanki geçtikleri sırada tanık olmaktadır." (Tekin, 2012: 208) Okuyucu olay ve kişilerle baş başadır, olaylara doğrudan tanık olur. Gösterme tekniğinde duygular ön plana çıkarken, genellikle diyaloglar kullanılmaktadır:

"Adamlardan biri toparlanıp ayaklarını sandalyenin üzerine koydu.

- Höst! Biraz yavaş ol, ulan!

- Pirinç mi? Pirinç karneyle veriliyor. Sonra "birinçle darıyı bir tutma!

- Mankafa herif, bu kadar su dökülür mü? Yer böyle mi temizlenir?

- Ama komutanım, başka türlü temizlenmez. Çamur iyice oturmuş.

- Ulan, kalas, sen karını temizlik yaparken ;görmedin mi hiç" (Soljenitsın, 1973: 16)

Anlatma yönteminde, okuyucunun dikkati anlatan üzerinde iken, gösterme yönteminde bu dikkat, eser üzerine çevrilir. (Tekin, 2012: 208) Aktaş ise anlatma ve göstermenin farkına şöyle değinir:

"Anlatmada vaka nakledilir, göstermede ise okuyucunun gözleri önünde tecessüm ettirilir. Tasvirde de mekân ve şahıslarla ilgili hususiyetleri dikkatlere sunmada yararlanılır. Bu üç unsurun tamamında olduğu gibi, bir bölümünde veya kısmında terkip haline getirilmesi "bakış açısı" ile ilgilidir." (Aktaş, 1991: 12)

Her ikisinin iç içe geçtiği anlatma- gösterme yöntemini Tekin şöyle ifade eder: "Yazar, kendini saklama, gizleme fırsatını yakalar; dolayısıyla okuyucunun anlatılanlarla karşı karşıya kalmasını sağlar. " (Tekin, 2012: 215)

Revirin tasviri ve oradaki çalışma ortamı anlatma-gösterme tekniğiyle anlatılır:

"Revirin koridoru her zamanki gibi tertemizdi, insan basmaya kıyamıyordu. Duvarlar bembeyaz yağlı boyayla boyanmıştı, bütün eşyalar kar gibi beyazdı. Ama odaların kapıları kapalıydı. Kimbilir, belki de doktorlar, yataklarından kalkmamışlardı. Nikolay Vdovuskin adındaki genç hasta bakıcı, sırtında beyaz bir gömlek, nöbetçi masasında oturmuş, bir şeyler yazıyordu." (Soljenitsın, 1973: 22-23)

Eser tasvir yönünden zengindir. Tasvir tekniği, anlatma, somutlaştırma demektir. Bir şeyi somutlaştırmak demek ise, onun karakteristik çizgilerini, rengini ve ruhunu canlandırmak demektir. Romanın kurmaca dünyasında yer alan kişi, zaman, olay, mekan gibi unsurları sanatın sağladığı imkanlardan yararlanarak görünür kılmaktır. (Tekin, 2012: 217-218)

Tasvir yaparken yazar okuyucuya anlatmak istediklerini hem ayrıntılı hem de etkili bir şekilde aktarır. Her sabah saat beşte kaldırılan Şuhov ve diğer mahkûmların sabahın ilk ışıklarıyla ve buz gibi bir havada nasıl kaldırıldığı daha hikayenin ilk satırlarında göze çarpar, çalışma kampı ve doğanın tasviri, kahramanın yaşayacağı zorluklarla ilgili ipuçları verir:

"Her sabah olduğu gibi, saat beşte ana barakanın yanındaki demir putrele vurularak kalk işareti verildi, iki parmak buz tutmuş pencerelerden zayıflayarak geçen çınlama sesi bir - iki kere üsteledikten sonra durdu. Hava ne kadar soğuk olacak ki, nöbetçi daha fazla vurmaktan vazgeçmişti." (Soljenitsın, 1973: 5)

Eserde açlık, soğuk, kamp hayatı, zulüm gibi bir çok konu tasvir edilir. Tasvirde olay; kişi, çevre ve zaman gösterilerek anlatılır. Bu eserde de hem kişi hem de mekân tasvirlerine oldukça fazla yer verilmiştir. Eserde mekân yazar anlatıcının bakış açısından anlatılır. Mekân olayın geçtiği yeri belirlemek için kullanılır. Nitekim romanda yemekhanenin tasviriyle okuyucu adeta orada bulunuyormuş hissine kapılmaktadır:

"Çalışma sitesindeki yemekhane derme çatma bir barakaydı. Tahtaları yan yana çakmışlar, aralarını paslı tenekelerle kapatmışlar, bir köşeye de ocağı yerleştirmişlerdi. Bir tahta bölme barakayı mutfak ve yemek odası olmak üzere ikiye ayırıyordu. Gerek mutfakta, gerekse yemek odasında yerler topraktı ve tümseklerle çukurlar düzeltilmeden bırakılmıştı. Mutfakta dört köşe bir ocak, ocağın ortasına oturtulmuş bir kazan vardı." (Soljenitsın, 1973: 80)

Eserde olayın zaten bir hapisshanedede mahkûmlar arasında geçtiği bilinmektedir ve mekân gerçekten çok karanlık bir şekilde tasvir edilmiş, işçilerin oturdukları, kaldıkları yerler de çok soğuk, kalabalık ve pis bir şekilde tasvir edilir:

"Ne ısınılacak bir yerdi ya şu baraka! Pencereleer bir parmak buz tutmuş, duvarla tavanın birleştiği köşeler örümcek ağı gibi bembeyaz kırağıyla kaplanmıştı." (Soljenitsın, 1973: 7)

Yine bir başka yerde mahkûmların yattıkları koğuşun tasvirini yapılıır, burada bulunan eşyalar, odanın durumu anlatılır:

"7 nci baraka 9 uncu gibi iki büyük bölmeden meydana gelmiyordu. 7 nci baraka, kapıları uzun bir koridora açılan on iki odadan oluşuyordu. Bunlardan on tanesine dörder katlı yedişer ranza atılmış, her birine bir iş kolu sıkıştırılmıştı. Odalardan bir uçtaki ayakayolu olarak kullanılıyor, öbür uçtakinde baraka kudemlisi kalıyordu. Baraka kudemlisinin yanına bir de ressamalar yerleştirilmişti." (Soljenitsın, 1973: 172)

"Kamp hapisshanesini 104 üncü iş kolu yaptığı için orasının nasıl bir yer olduğunu biliyorlardı. Duvarları taşı, tabanı çimento. Hücrelerde pencere yoktu. Odalarda soba yanardı ama içerisi ısınmı diye değil de, duvarlardaki buz erisin de döşemede su biriksin diye..." (Soljenitsın, 1973: 185)

Kişi tasvirini de Pavlo adlı karakterin dış görünüşü örneğinde görmek mümkündür.

"Pavlo, kanı fıkır fıkır kaynayan, Ukrayna gözlemesi yiye yiye semirmiş, kamp yaşantısının henüz canından bezdirmediği genç bir adam olarak hemen ayağa fırladı." (Soljenitsın, 1973: 103)

Dıştan içe anlatım açısında tasvir edilen kişinin öncelikle dış görünüşü hakkında bilgi verilir, daha sonra kişinin iç dünyasına yönelerek anlatımı sürdürülür. Eserde bu yöntem kullanılarak kişi tasvirini yapılıır ve İvan'ı okuyucu tanıma fırsatı elde eder:

"İvan, kara gözlü, sopa gibi uzun bir çavuştu bu. İlk bakışta korkunç bir adam gibi görünürdü ama tanıdıkça muhafızların en yumuşak başlısı olduğu anlaşılırdı. Hükümlüleri ne hücreye kapatır, ne de disiplin subayına çıkarırdı." (Soljenitsın, 1973: 8)

Diyalog tekniği anlatı türleri içerisinde en sık başvurulanlardan biridir. *Diyalog tekniği, kurmaca nitelik taşıyan romanın omurgasının vazgeçilmez yapı taşlarından biridir. Diyalogun basit ama temel işlevi, gizli olanı âşikâr kılmak, soyut olanı somutlaştırmaktır.* (Tekin, 2012: 277) Diyalog tekniğinde okuyucu eserdeki kahramanların konuşmalarına tanık olur, böylece kahramanların kendi ağzından söyledikleriyle onları dolaysız olarak tanıma fırsatı elde eder .

Eserde diyalogların egemen olduğu nispeten yalın bir gerçekçi anlatım vardır:

"Estonyalı'lar hemen sigaraları söndürerek dumanı elleriyle dağıttılar.

– Kolbaşımız kim?

Tiyurin ayaklarını biraz aşağıya sarkıttı.

– Bir şey mi var?

– Fazla giyeceği çıkan iki kişinin savunması hazır mı?

Gözünü kırpmadan cevap verdi Tiyurin:

– Yazıyorlar.

– Şimdiye kadar vermeleri gerekirdi." (Soljenitsın, 1973: 182-183)

Zaman, anlatı sanatının temel unsurları arasında yer alır. Eserde zaman bir günden ibarettir. *"Daha Ocak ayı geçmedi."* cümlesinden de Ocak ayından bir günün yani kış olduğunu anlamak mümkündür. Olaylar genellikle belli bir zaman akışı içinde yer alırken, geriye dönüşlerle de olaylar aktarılabilir. *"Geriye dönüş tekniği, hem romanın yapısının kuruluşunda, hem olayların yüzeysel veya ayrıntılı olarak sunulmasında, hem de kahramanların çizilip tanıtılmasında önemli rol oynayan bir yöntemdir."* (Tekin, 2012: 263)

Eserde çağrışımlarla bağlanmış geriye dönüşler vardır ve bu bir kaç yerde uygulanmıştır. Bu teknik sayesinde kahramanın ve bir çok mahkûmun geçmişi hakkında bilgiler edinilir; böylece hem kahramanı hem de kahramanın etrafında olan olayları daha iyi anlama imkânı da elde edilir. Anlatılan şey zihnimizde canlanır, kahramanın geçmişte yaşadıklarını da kaba çizgileriyle öğrenmiş oluruz. Geriye dönüş tekniği, hatırlama yoluyla da gerçekleşebilir. Eserde Şuhov zaman zaman geçmişini hatırlamakta ve geriye dönüşler yaşamaktadır. Köyünü, orada yediği yemekleri hatırlar, özellikle kamptaki bu tatsız tuzsuz yemekleri görünce evine büyük bir özlem duyar.

"Kamp yaşantısı süresince, köyünde yediği yemekleri getirirdi aklına. Tava dolusu patates kızartması, tencere dolusu lâpa, daha önceki bolluk yıllarında iri iri et parçaları getirirlerdi önüne. Hele süt, iç içe bildiğin kadar!" (Soljenitsın, 1973: 54)

Şuhov geçmişine ait anılarını sürekli göz önüne getirir. Çalışma kampına getirilmeden önce kuzeyde yaşadığı yedi yılını, oradaki çalışma ortamını hatırlar:

"Şuhov güldür güldür yanan sobaya bakarken daldı gitti ve kuzeyde geçen yedi yılını anımsadı. Üç yılı ormanda ağaç kesip tomruk yuvarlamakla geçmişti. Gece kesimlerinde ateş yakıp alevlere baka baka işte böyle ısınırlardı. Cezaevi komutanının emrine göre günlük kesimlerini tamamlamayan iş kolları gece de kalırlardı ormanda. Gece yarısına doğru kampa dönüp sabah erken gene orman yoluna dizildikleri çok olmuştur." (Soljenitsın, 1973: 77)

Eserde Şuhov diğer taraftan da işe giderken yolda köydeki ailesinin durumunu düşünmesiyle de onları tanıma fırsatı buluyoruz. (Erikson, 2010: 539)

Mektup tekniğinde kişiye özgü duygu ve düşünceler yansıtılır. Bir ya da birden fazla karakterin esere mektup yoluyla katılmasını sağlar. İki şekilde kullanılır: biri, romanın müstakil ve peşpeşe gelen mektuplarla şekillenmesidir. Diğeri ise, tekniğin roman genelinde ve gerektiğinde kullanılmasıdır. (Tekin, 2012: 247) Eserde mektubun genelde ve gerektiğinde kullanıldığı görülür. Şuhov'un ve eşinin birbirlerine yazdıkları mektuplardan bahsedilmektedir. Şuhov'un yılda iki kez mektup yazma hakkı vardı ve bu mektuplarda eşi köyde olup biteni, savaş sonrası geçimlerini nasıl sağladıklarını, köy halkını ve yaşantısını anlatmaktadır.

"Sonra evden yılda iki kere aldığın mektuplardan oradaki yaşayışı anlamak da kolay olmuyordu. Yok efendim kolhoza yeni bir başkan gelmişti. Sanki her yıl değişmiyormuş gibi. Kolhozu genişletmişlermiş... Bir yıl önce de genişletmişler, sonra küçültmüşlerdi. Yeterince çalışamayanların toprağını azaltmışlar, bir kısmının elinden bütün tarlalarını almışlardı. Hele karısının yazdığı bir haberi Şuhov hiç anlayamamıştı. Buna göre savaştan beri kolhoza çalışacak tek insan vermemişlerdi. Delikanlılar olsun, kızlar olsun bir yolunu bulup, ya şehirdeki fabrikaya ya da kömür ocaklarına çalışmaya gidiyorlardı. Kolhozda çalışan erkeklerin yarısı savaştan dönmemişti. Dönerler de köyde oturuyorlar, fakat başka yerlerde iş buluyorlardı." (Soljenitsın, 1973: 45)

Leitmotif tekniği, ana motif, kılavuz motif, bir müzik ya da tüm eser boyunca tekrarlanan bir düşünce, duygu, durum, ya da bir kişiyi hatırlatmaya yarayan ayırt edici motif ya da temadır. (Tekin, 2012: 273) Leitmotif tekniğinde olayı, kişiyi, bir şeyi belirleyici özellikler, söz ve hareketler vardır. Sık sık tekrarlanan hareketler, söz grupları ve kahramanla bütünleşen hareketler anlatıma güç kazandırmaktadır. Eserde de Kızıl ordu subayları ile erler arasında, kalıplaşmış konuşma şeklini leitmotif örneğinde görmek mümkündür:

... – «Tabur komutanı!» deyince hepimizin dizlerinin bağı çözüldü. Bir de baktım karşıdaki alay komutanı değil mi? Hemen, «Emredin komutanım, ben Kızıl Ordu eri Tiyurin!» diyerek sertçe çakıldım. Gözlerini bana dikmiş, kaşlarını çatmıştı. «Adın, baba adın nedir?» dedi. Söyledim. «Yaşın kaç?» diye sordu. Cevap verdim. O zamanlar, yani 1930 da, yirmi iki yaşlarında çiçeği burnunda bir delikanlıydım. «Söyle bakalım, Tiyurin, kime hizmet ediyorsun sen?» dedi. «Emekçi halka!» karşılığını verdim." (Soljenitsın, 1973: 96)

Hapishanedeki mahkûmlar için yemek zamanının geldiğini belli eden belirleyici bir özellik buhar makinesinin düdüğünün ötmesidir. Bu sesi duydukları zaman yemek zamanının geldiğini anlamaları eserde yer alan diğer bir leitmotiftir.

"Buharlı trenin düdüğü öttü. Bu, önce yavaştan: başlayıp sonra gittikçe şiddetlenen bir düdüktü. – Hayt be, öğle paydosu oldu. Bırakın çalışmayı arkadaşlar!" (Soljenitsın, 1973: 78)

Eserde diğer bir leitmotif örneği de şapkadır. Şuhov soğuğa hiç aldırılmaz yemek saati geldiğinde şapkasını çıkarır, şapka çıkarma insanlık dışı davranışa bir direniş örneğidir ve bu hareketini sürekli tekrarlar.

"Sonra usturayla kazınmış kafasından şapkasını çıkardı. (Hava ne kadar soğuk olursa olsun Şuhov şapka ile yemek yemek istemezdi." (Soljenitsın, 1973: 19)

Kamp hayatını çok fazla etkileyen soğuk ve kir de eserde sık sık tekrarlanır. Mahkûmlar sabahın ayazında kalkar, gün boyunca çalışırlardı, zaten donmamak için de çalışmaları gerekti. Örnek olması için bir kaç tane vereceğiz:

"Her sabah olduğu gibi, saat beşte ana barakanın yanındaki demir putrele vurularak kalk işareti verildi, iki parmak buz tutmuş pencerelerden zayıflayarak geçen çınlama sesi bir - iki kere üstelikten sonra durdu. Hava ne kadar soğuk olacak ki, nöbetçi daha fazla vurmaktan vazgeçmişti." (Soljenitsın, 1973: 6)

"Kısacası bir ay süreyle ayazda kavrulacaklardı, sığınacakları tek çatı altı yoktu. Ateş yakmaya gelince, odunu nereden bulacaklardı ki? Tek kurtuluş yolu durmadan çalışmaktı." (Soljenitsın, 1973: 8)

"Ne ısınacak bir yerdi ya şu baraka! Pencereler bir parmak buz tutmuş, duvarla tavanın birleştiği köşeler örümcek ağı gibi bembeyaz kırağıyla kaplanmıştı. " (Soljenitsın, 1973: 7)

"Soğuk bıçak gibi kesiyordu. Ayaz sanki zehirli bir duman gibi çevresini sarmıştı, Şuhov öksürmeye başladı. Soğuk – 27 derecedeydi, ateşi ise +37 derece! Bakalım kim kimi yenecekti!.." (Soljenitsın, 1973: 27)

Yine eserdeki diğer leitmotif kaşıktır. Bu kaşığı kendisi yapmış ve yasak da olsa bunu çorabının içinde saklamayı başarabilmiştir. Böylece basit bir nesne de olsa onunla hayata tutunduğunu, zor şartlar altında da olsa bazı şeyleri başarabildiğini ve onurunu korumaya çalıştığını göstermeye çalışır.

"Şuhov çizmesinden kaşığını çıkardı. Bu kaşığın onun için ayrı bir değeri vardı. Buraya gelmeden önce kuzeyde onu hep yanında taşımıştı. Kaşığı aliminyumdan kendi eliyle dökmüş, üstüne de «Üst - İjme 1944» yazısını kazımıştı." (Soljenitsın, 1973: 19)

Bilinç akımı tekniği de anlatım teknikleri içerisinde sıkça başvurulan tekniklerden biridir. Öyle ki incelediğimiz eserde de kahramanın düşüncelerinde belli bir sıranın olmadığı, düşüncelerinin rastgele olduğu görülmektedir:

"Bir hükümlünün düşünceleri de kendisi gibi kısıtlıydı, dönüp dolaşıp hep aynı şeylere geliyordu. Acaba şiltesine sakladığı ekmeğini bulurlar mıydı? Akşamleyin revirden bir istirahat koparabilecek miydi? Kaptanı gerçekten zindana atacaklar mıydı? Sezar kışlık giyeceği nereden bulmuştu? Alsa olsa anbardan rüşvet verip kendi giyeceklerinden almıştı. Başka türlü nasıl olurdu?" (Soljenitsın, 1973: 43)

Anlatım tutumlarına gelince anlatıcının anlattığı konuya, olaylara karşı takındığı tutum çeşitlidir. Bir ve aynı konunun farklı anlatım tutumlarıyla aktarılması, bambaşka anlatıların ortaya çıkmasına neden olur. Anlatı tutumlar, benimseyici, eleştirci, yansız, hicivci, mizahçı olarak sınıflandırılabilir. (Aytaç, 1999: 73) Eserde benimseyici anlatım tutumuna genelde yer verilmemiştir çünkü olaylar güzel yanlarıyla anlatılmaz sadece Şuhov geçmişini hatırlarken iyi taraflarından bahseder. Genel olarak eleştirel anlatım tutumu kullanılan eserde çalışma kampının olumsuz yanları çok fazla gösterilmiştir.Örneğin; Şuhov yemeklerden bahsederken olumsuz taraflarını gözler önüne sermektedir.

"Suyu bol çorbanın sevinilecek tek yanı sıcak olmasıydı. Ama bu sefer Şuhov'un çorbası soğumuştur. Bununla birlikte sindire sindire yemeye koyuldu. Yer yerinden oynasa ivediliğin gereği yoktu. Uykü saatlerini saymazsak kamp sürgünü kahvaltıda on, öğle ve akşam yemeklerinde de beşer dakikayı canı istediğince harcardı." (Soljenitsın, 1973: 19-20)

Sonuç

Bir eserde anlatım tekniklerinin kullanılması, anlatıda çeşitliliği ve canlılığı sağlar, anlatım teknikleri sayesinde yazar anlatmak istediklerini okuyucuya daha çabuk ve etkili bir şekilde iletir. Şuhov, Stalin dönemi baskı politikaları doğrultusunda "yurda ihanet" suçundan cezalandırılmıştır. Şuhov'un mahkûm olarak geçirdiği yılların anlatıldığı ve o dönemdeki olayların gerçekçi bir şekilde ele alındığı "İvan Denisoviç'in Bir Günü" adlı eserde de edebi tekniklerin çokça kullanılmasının, eserin kurgusunu kuvvetlendirdiği bir gerçektir. Eserde olay örgüsü, zaman, mekan, kişiler mahkûm Şuhov'un bakış açısı ile şekillenmiştir. Yine bu anlatı sanatında yer alan anlatma, gösterme, tasvir, mektup, leitmotif, geriye dönüş gibi tekniklerin yer alması esere farklı yönlerden bakılmasını sağlamıştır. Şuhov'un iç konuşmalarından duygu ve düşünceleri hakkında bilgi edinme, geriye dönüş tekniğinden yine kahramanın geçmişteki hayatından bilgileri elde etmek mümkündür. Özellikle eserde sık sık tekrarlanan söz grupları, hareketler, olaylar, durumlar ve nesnelere şeklinde kullanılan leitmotifler anlatıma güç kazandırmıştır. Eserdeki kahramanların dünyası, yaşadıkları olaylar farklı anlatım teknikleriyle aktararak anlatım tekniklerinin anlatı sanatındaki önemini ortaya koyar.

KAYNAKÇA

- AKTAŞ, Şerife (1991). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- AYTAÇ, Gürsel (1999). *Genel Edebiyat Bilimi*, İstanbul: Papirüs Yayınları.
- ERİKSON, E.E. (2010). *Soljenitsın: Mıslitel', istorik, hudojnik. Zapadnaya kritika, 1974-2008*, Moskva: Russkiy Put'.
- FORSTER, E. M. (2001). *Roman Sanatı* (Çev. Ünal AYTÜR), İstanbul: Adam Yayınları.
- GÜLTEK, Vedat (2004). *Rusça-Türkçe Sözlük*, Ankara: Bilim ve Sanat.
- VOLKOV, Solomon (2010). *Büyük Koro. Lev Tolstoy'dan Aleksandr Soljenitsın'a XX. Yüzyıl Rus Kültür Tarihi* (Çev: Sabri GÜRSES), İstanbul: YKY.
- SARASKİNA, L.İ. (2009). *Soljenitsın*, Moskva: Molodaya Gvardiya (Jizn' zameçatel'nih lyudey)
- SARASKİNA, L.İ. (Red)(2009). *Put' Soljenitsına v kontekste Bol'sogo Vremeni: Sbornik pamyati: 1918-2008*, Moskva: Russkiy put'.
- SPİVAKOVSKİ, P.E., T.V.YEŞİNA (2012). *"İvanu Densioviçu" polveka: Yubileyiny sbornik (1962-2012)*, Moskva: Dom Russkogo zarubej'ya im. Aleksandra Soljenitsına, Russkiy put'.
- SOLJENİTSİN, Aleksandr (1973). *İvan Denisoviç'in Bir Günü* (Çev. Mehmet ÖZGÜL), İstanbul: Varlık Yayınevi.
- TEKİN, Mehmet (2012). *Roman Sanatı, Romanın Unsurları I*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- ÜÇGÜL, Sevinç (2006). *Rus Göçmen Edebiyatı*, Ankara: Kapadokya Kitabevi.